



Laidiens: **16.08.2019., Nr. 166**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2019/166.11**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 368

Rīgā 2019. gada 13. augustā (prot. Nr. 34 27. §)

Kārtība, kādā veicami bezpilota gaisa kuģu un cita veida lidaparātu lidojumi

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par aviāciju"
47. pantu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. kārtību, kādā Latvijas Republikas gaisa telpā lidojumus veic bezpilota gaisa kuģi, bezpilota raķetes, raķešu modeļi un cita veida lidaparāti, kuri nav kvalificējami kā gaisa kuģi;

1.2. prasības bezpilota gaisa kuģu lidojumu vadībā iesaistītajām personām;

1.3. paaugstināta riska bezpilota gaisa kuģu lidojumu uzraudzības kārtību.

2. Noteikumos lietotie termini:

2.1. autonomas bezpilota gaisa kuģa lidojums – autonomas bezpilota gaisa kuģa lidojums Komisijas 2019. gada 24. maija Īstenošanas regulas (ES) 2019/947 par bezpilota gaisa kuģu ekspluatācijas noteikumiem un procedūrām (turpmāk – regula Nr. 2019/947) izpratnē;

2.2. bezpilota gaisa kuģis – bezpilota gaisa kuģis Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 4. jūlija Regulas (ES) 2018/1139 par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 un (EK) Nr. 216/2008 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91 (turpmāk – regula Nr. 2018/1139), izpratnē;

2.3. bezpilota gaisa kuģa sistēma – bezpilota gaisa kuģa sistēma regulas Nr. 2019/947 izpratnē;

2.4. bezpilota gaisa kuģa sistēmas ekspluatants – bezpilota gaisa kuģa sistēmas ekspluatants regulas Nr. 2019/947 izpratnē;

2.5. lidmodelis – bezpilota gaisa kuģis, kas tiek izmantots sporta un atpūtas nolūkos lidmodeļu sporta organizāciju un biedrību noteiktajā kārtībā;

2.6. lidojumu novērotājs – fiziska persona, kas sniedz atbalstu tālvadības pilotam vizuāla kontakta nodrošināšanai ar bezpilota gaisa kuģi vai lidaparātu droša lidojuma veikšanai;

- 2.7. paaugstināta riska bezpilota gaisa kuģa lidojums – bezpilota gaisa kuģa lidojums, kuru paredzēts veikt, atkāpjoties no šajos noteikumos noteiktajām pamatprasībām;
- 2.8. tālvadības pilots – tālvadības pilots regulas Nr. 2018/1139 izpratnē;
- 2.9. tālvadības vieta – vieta, kur atrodas tālvadības pilots un no kuras tiek vadīts bezpilota gaisa kuģis vai lidaparāts;
- 2.10. valsts bezpilota gaisa kuģis – bezpilota gaisa kuģis, kuru izmanto valsts iestāde vai cita valsts institūcija ārkārtas un neatliekamam uzdevumam, kā arī operatīvo darbību izpildei atbilstoši normatīvajos aktos deleģētajām valsts funkcijām un uzdevumiem muitas, policijas, valsts drošības, meklēšanas un glābšanas, ugunsdzēsības, civilās aizsardzības, apcietinājuma kā drošības līdzekļa un brīvības atņemšanas kā kriminālsoda izpildes nodrošināšanas, robežkontroles un krasta apsardzes jomā;
- 2.11. militārais bezpilota gaisa kuģis – bezpilota gaisa kuģis, kuru valsts iestāde izmanto uzdevumu izpildei atbilstoši normatīvajos aktos deleģētajām valsts funkcijām un uzdevumiem aizsardzības jomā.
3. Šo noteikumu prasības neattiecas uz:
- 3.1. atsaitē piestiprinātiem gaisa baloniem, kuru diametrs nepārsniedz 2 m vai kuru apvalka tilpums ir līdz 3 m³;
- 3.2. gaisa pūķiem, kuru kopējā pacelšanās masa ir mazāka par 2,2 kg;
- 3.3. bezpilota raķetēm, kuru veikspēja neļauj sasniegt augstumu, kas pārsniedz 20 m no zemes vai ūdens virsmas.
4. Bezpilota gaisa kuģa un lidaparāta lidojumus veic tā, lai neapdraudētu cilvēku dzīvību, veselību, privātumu un mantu, valsts aizsardzības un drošības intereses, citu gaisa kuģu lidojumu drošumu un drošību, nenodarītu kaitējumu videi, tai skaitā dzīvniekiem.
5. Bezpilota gaisa kuģa un lidaparāta lidojumiem Latvijas Republikas gaisa telpā izmanto radiofrekvences atbilstoši normatīvajiem aktiem par radiofrekvenču spektra joslu sadalījumu radiosakaru veidiem un iedalījumu radiosakaru sistēmām, kā arī par radiofrekvenču spektra joslu izmantošanas vispārīgajiem nosacījumiem saskaņā ar Nacionālo radiofrekvenču plānu.
6. Paaugstināta riska bezpilota gaisa kuģa lidojumu Latvijas Republikas gaisa telpā ir atļauts veikt, ja ir saņemta valsts aģentūras "Civilās aviācijas aģentūra" (turpmāk – Civilās aviācijas aģentūra) atļauja šo noteikumu VI nodaļā noteiktajā kārtībā.
7. Gaisa telpas lietotājiem paredzētā aeronavigācijas informācija, tai skaitā šo noteikumu 31., 32., 33., 34. un 35. punktā minēto objektu atrašanās vietas un noteiktie lidojuma ierobežojumi, ir pieejama valsts akciju sabiedrības "Latvijas gaisa satiksme" (turpmāk – Latvijas gaisa satiksme) tīmekļvietnē <https://ais.lgs.lv> publicētajā Integrētajā aeronavigācijas informācijas blokā.
8. Civilās aviācijas aģentūra savā tīmekļvietnē www.caa.lv publicē informāciju par:
- 8.1. teorētisko zināšanu un praktisko prasmju pārbaudes kārtošana;
- 8.2. pieņemtajiem lēmumiem par paaugstināta riska bezpilota gaisa kuģa lidojumu atļaujām;
- 8.3. pieņemtajiem lēmumiem par tālvadības pilota teorētisko zināšanu un praktisko prasmju pārbaudes nokārtošanu.
9. Civilās aviācijas aģentūras lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar šiem noteikumiem, var apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

10. Šo noteikumu 31., 32., 33. un 34. minēto infrastruktūras objektu, kā arī 35. punktā minēto objektu īpašniekiem, valdītājiem vai lietotājiem ir pienākums sabiedrībai redzamā vietā izvietot brīdinājuma zīmi par bezpilota gaisa kuģu lidojumu aizliegumu, norādot ierobežojošo attālumu (1. pielikums), ja vien attiecīgo jomu regulējošās speciālās tiesību normas neparedz citādi.

11. Bezpilota gaisa kuģa īpašnieks apdrošina savu vispārējo civiltiesisko atbildību pret zaudējumiem, kurus bezpilota gaisa kuģis varētu radīt trešās personas veselībai, dzīvībai vai mantai, kā arī videi, nosakot šādus minimālos atbildības limitus:

11.1. 150 000 *euro* vienam apdrošināšanas gadījumam un apdrošināšanas periodam kopā, ja bezpilota gaisa kuģa kopējā pacelšanās masa ir no 250 g līdz 1500 g un tiek veikti paaugstināta riska lidojumi;

11.2. 500 000 *euro* vienam apdrošināšanas gadījumam un apdrošināšanas periodam kopā, ja bezpilota gaisa kuģa kopējā pacelšanās masa ir no 1501 g līdz 5000 g;

11.3. 1000 000 *euro* vienam apdrošināšanas gadījumam un apdrošināšanas periodam kopā, ja bezpilota gaisa kuģa kopējā pacelšanās masa ir virs 5000 g.

12. Šo noteikumu 11. punktā minētās prasības nepiemēro šādiem bezpilota gaisa kuģiem:

12.1. lidmodeļiem, kuru kopējā pacelšanās masa ir mazāka par 20 kg un ar kuriem tiek veikti lidojumi lidmodeļu sporta organizāciju un biedrību noteiktajā kārtībā;

12.2. gaisa pūķiem.

13. Bezpilota gaisa kuģu lidojumi nedrīkst ierobežot vai kavēt valsts iestādes darbības, kas saistītas ar reaģēšanas un avārijas seku likvidēšanas darbiem un ierašanos avārijas, negadījuma un ugunsgrēka vietā. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus avārijas, negadījuma un ugunsgrēka vietā, kā arī 50 m attālumā no vietas, kur notiek reaģēšanas un avārijas seku likvidēšanas darbi, atļauts veikt tikai pēc saskaņošanas ar tās valsts iestādes atbildīgo personu, kura koordinē reaģēšanas un avārijas seku likvidēšanas darbus.

II. Pamatprasības lidojumu veikšanai ar bezpilota gaisa kuģi un lidaparātu

14. Latvijas Republikas gaisa telpā var veikt lidojumus ar bezpilota gaisa kuģi un lidaparātu, ja tas ir marķēts ar tā īpašnieka vai valdītāja vārdu un uzvārdu (juridiskajām personām – nosaukumu), deklarētās dzīvesvietas adresi (juridiskajām personām – juridisko adresi) un tālruņa numuru. Marķējumam jābūt nolasāmam, neizmantojot papildu iekārtas vai instrumentus.

15. Bezpilota gaisa kuģa lidojumi atļauti laikposmā no 30 minūtēm pirms saullēkta līdz 30 minūtēm pēc saulrieta.

16. Veicot lidojumu ar bezpilota gaisa kuģi, kura kopējā pacelšanās masa:

16.1. nepārsniedz 250 g un lidojuma ātrums nepārsniedz 19 m/sek., tālvadības pilots patstāvīgi izvērtē riskus un nosaka drošu attālumu līdz trešajām personām;

16.2. pārsniedz 250 g, bet nepārsniedz 1,5 kg un lidojuma ātrums nepārsniedz 19 m/sek., jāievēro 30 m distance horizontālajā plaknē no trešajām personām;

16.3. pārsniedz 1,5 kg, bet nepārsniedz 25 kg un lidojuma ātrums nepārsniedz 36 m/sek., jāievēro 150 m distance horizontālajā plaknē no trešajām personām, būvēm un atpūtas zonām.

17. Bezpilota gaisa kuģa lidojumi jāveic drošā attālumā no komerciālo gaisa pārvadājumu un vispārējās nozīmes aviācijas gaisa telpas lietotājiem vai citiem bezpilota gaisa kuģiem, ievērojot tādu distanci, lai neradītu sadursmes risku. Ja pastāv sadursmes risks, tālvadības pilots:
- 17.1. nekavējoties dod ceļu komerciālo gaisa pārvadājumu un vispārējās nozīmes aviācijas gaisa telpas lietotājiem;
 - 17.2. izvēloties situācijai atbilstošāko darbību, dod ceļu citam bezpilota gaisa kuģim, kas nekustīgi karājas gaisā vai lido zemākā augstumā;
 - 17.3. maina bezpilota gaisa kuģa lidojuma virzienu pa labi attiecībā pret citu bezpilota gaisa kuģi, ar kuru lidojumu trajektorijas krustojas vienādā augstumā vai kas tiek apdzīts.
18. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus Latvijas Republikas gaisa telpā, ja šajos noteikumos nav noteikti papildu ierobežojumi, var veikt augstumā, kas nepārsniedz 120 m (393,7 pēdas) no zemes vai ūdens virsmas ar bezpilota gaisa kuģi, kura kopējā pacelšanās masa nepārsniedz 25 kg.
19. Šajos noteikumos noteiktie bezpilota gaisa kuģa lidojuma augstuma un masas ierobežojumi neattiecas uz darbībām, kas ietver lidojumu fiksēta objekta (piemēram, sakaru tornis, masts, bāka, ražotne) tuvumā pēc objekta īpašnieka vai valdītāja pieprasījuma. Šādā gadījumā bezpilota gaisa kuģis lidojuma laikā ievēro attālumu, kas nepārsniedz 15 m horizontālajā un vertikālajā plaknē no objekta.
20. Bezpilota gaisa kuģa lidojumu veic tiešā redzamībā, bet ne tālāk par 500 m horizontālajā plaknē no tālvadības vietas. Tālvadības pilots saglabā nepārtrauktu un netraucētu vizuālu kontaktu ar bezpilota gaisa kuģi, kā arī nodrošina tā izvairīšanos no šķēršļiem.
21. Šo noteikumu 20. punktā noteikto tiešās redzamības prasību nepiemēro attiecībā uz tādu bezpilota gaisa kuģa lidojumu, kuru veic, ievērojot šādas prasības:
- 21.1. tālvadības pilots vada bezpilota gaisa kuģi, izmantojot attēlus, kas tiek saņemti no videokameras, kas uzstādīta uz bezpilota gaisa kuģa;
 - 21.2. bezpilota gaisa kuģa kopējā pacelšanās masa nepārsniedz 1,5 kg;
 - 21.3. ir piesaistīts lidojumu novērotājs, kurš, atrodoties blakus tālvadības pilotam, bez tehnisko līdzekļu iesaistes novērojot gaisa telpu un apkārt esošos apdraudējumus, sniedz atbalstu tālvadības pilotam droša lidojuma izpildei;
 - 21.4. bezpilota gaisa kuģa lidojums tiek veikts ne tālāk par 250 m horizontālajā plaknē no tālvadības vietas.
22. Ja bezpilota gaisa kuģa kopējā pacelšanās masa pārsniedz 1,5 kg, tālvadības pilots nodrošina, ka 2 m rādiusā no tālvadības vietas neatrodas trešās personas.
23. Bezpilota gaisa kuģa lidojumu veic ne tuvāk par 50 m horizontālajā plaknē no cilvēku pulcēšanās vietas (cilvēku kopums, kuru brīvu pārvietošanos apgrūtinā to blīvums noteiktā teritorijā).
24. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus aizliegts veikt tuvāk par:
- 24.1. 50 m horizontālajā plaknē no valsts autoceļu pārvadiem, valsts galvenajiem autoceļiem, valsts reģionālajiem autoceļiem, tiltiem, elektrisko tīklu gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu 110 kV un 330 kV, to iekārtām un būvēm, dzelzceļa infrastruktūras un kapsētām;
 - 24.2. 2 m horizontālajā plaknē no apdzīvotu vietu (pilsētu un ciemu) ielas malas.
25. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus virs šo noteikumu 24. punktā minētajiem infrastruktūras objektiem vai inženierbūvēm bez īpašnieka vai valdītāja saskaņojuma var veikt ar bezpilota gaisa kuģi, kura kopējā pacelšanās

masa nepārsniedz 1,5 kg, ne zemāk par 50 m virs zemes vai ūdens virsmas vai šķēršļa augstākā punkta, izvēloties drošāko un īsāko lidojuma trajektoriju un ievērojot šo noteikumu 18. punktā minēto lidojuma augstumu.

26. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus aizliegts veikt:

26.1. tuvāk par 5000 m horizontālajā plaknē no tāda sertificēta lidlauka skrejceļa sliekšņa vai helikoptera lidlauka kontrolpunkta, kurā veic lidojumus saskaņā ar instrumentālo lidojumu procedūru (IFR) (piemēram, gaisa satiksmes vadības zonā (CTR), satiksmes informācijas zonā (TIZ));

26.2. tuvāk par 3000 m horizontālajā plaknē no tāda sertificēta lidlauka skrejceļa sliekšņa, kurā veic lidojumus saskaņā ar vizuālo lidojumu procedūru (VFR);

26.3. tuvāk par 1000 m horizontālajā plaknē no tāda sertificēta helikopteru lidlauka kontrolpunkta, kurā veic lidojumus saskaņā ar vizuālo lidojumu procedūru (VFR);

26.4. lidlauka gaisa satiksmes zonā (ATZ), kura izveidota virs šo noteikumu 26.2. un 26.3. apakšpunktā minētā sertificētā lidlauka vai helikopteru lidlauka un kuras izmēri horizontālā plaknē pārsniedz šo noteikumu 26.2. un 26.3. apakšpunktā minētos attālumus no skrejceļa sliekšņa vai kontrolpunkta, izņemot gadījumu, ja šo noteikumu 7. punktā minētajā tīmekļvietnē noteikts citādi;

26.5. jebkurā gaisa telpas struktūras elementā, kas izveidots Latvijas Republikas gaisa telpā saskaņā ar normatīvo aktu, kas regulē gaisa telpas pārvaldības kārtību, gaisa telpas struktūru un tās mainīšanas kārtību tās aktīvās darbības laikā. Minētais neattiecas uz šo noteikumu 26.4. apakšpunktā noteikto lidlauka gaisa satiksmes zonu (ATZ), kā arī gaisa telpas struktūras elementu, kas izveidots bezpilota gaisa kuģa lidojumu veikšanai.

27. Ja virs lidlauka izveidotā gaisa telpas struktūras elementa robežas ir lielākas par šo noteikumu

26.1. apakšpunktā minēto attālumu, lidojumu šajā gaisa telpas struktūras elementā var veikt ne augstāk par 50 m ar bezpilota gaisa kuģi, kura kopējā pacelšanās masa nepārsniedz 1,5 kg, ievērojot šo noteikumu 26.1. apakšpunktā minētos nosacījumus.

28. Ar bezpilota gaisa kuģi aizliegts pārvadāt cilvēkus un bīstamās kravas, vilkt kravas atsaitē, nomest kravas, veikt smidzināšanu, kā arī autonomus bezpilota gaisa kuģa lidojumus.

29. Tālvadības pilotam aizliegts vienlaikus vadīt vairākus bezpilota gaisa kuģus.

III. Papildprasības bezpilota gaisa kuģu lidojumiem

30. Bezpilota gaisa kuģa lidojumu aizliegts veikt tuvāk par 50 m horizontālajā plaknē no publiska pasākuma, sapulces, gājiena vai piketa (turpmāk – pasākums) norises vietas, izņemot gadījumus, ja:

30.1. tālvadības pilots no pasākuma organizatora ir saņēmis rakstisku saskaņojumu par bezpilota gaisa kuģa lidojumu;

30.2. pasākuma organizators bezpilota gaisa kuģa lidojumu ir saskaņojis ar pašvaldību, kuras administratīvajā teritorijā paredzēta pasākuma norise, un ir nodrošinājis sabiedrības informēšanu par bezpilota gaisa kuģa lidojumu.

31. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus aizliegts veikt tuvāk par 50 m horizontālajā plaknē no rūpniecisko avāriju riska objektiem, izņemot gadījumus, ja lidojums ir saskaņots ar attiecīgā objekta īpašnieku, valdītāju vai lietotāju. Vides pārraudzības valsts birojs savā tīmekļvietnē publicē informāciju par rūpniecisko avāriju riska objektiem.